

ABAU - 2022

CONVOCATORIA ORDINARIA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

LINGUA GALEGA E LITERATURA II

(Cód. 02)

Pregunta 1. Comprensión do texto.

1.1. (0,5 puntos)

Tema do texto: valórase que o alumnado sexa quen de captar a esencia da temática do texto nunha única liña. Por exemplo: A desmemoria das novas xeracións, que provoca non aprender dos erros do pasado.

1.2. (1 punto).

Valórase que o alumnado redacte un resumo no que recolla as ideas principais do texto, con coherencia e cohesión.

1.3. (1 punto).

0,25 puntos cada palabra / expresión adecuadamente definida. Se responde só cun sinónimo, 0 puntos.

Pregunta 2. Producción textual (2,5 puntos).

Valórase a capacidade para producir un texto argumentativo coherente, ben estruturado, adecuado á situación comunicativa e correcto ortográfica e gramaticalmente.

Os **2,5 puntos** desagregaranse do seguinte xeito:

1. Construción textual (contido e estrutura). Coherencia. 1 punto.

Valórase:

- 1.a) A adecuada selección da información, coa presenza da **información pertinente e necesaria** para que o texto sexa cabalmente comprendido, evitando tanto a súa excesiva previsibilidade (clixés, estereotipos, lugares comúns), como a “orixinalidade gratuíta”. Débense evitar as paráfrases do texto.
- 1.b) A coherencia discursiva: a sucesión de enunciados do texto debe presentar asemade **continuidade temática e progresión informativa**, así como non introducir contradicións. O adecuado emprego dos signos de **puntuación**.

- 1.c) A organización da información e a súa **división clara en parágrafos** (exemplo: introdución, desenvolvemento, conclusións).
- 1.d) Uso pertinente de diversidade de **conectores**.

2. Adecuación léxico-gramatical e cohesión. 0,75 puntos.

Valórase a capacidade de construción de textos adecuados á situación (formal) en que estes se producen. Requírese un apropiado manexo dos rexistros da lingua, tanto nas escollas lexicais como no emprego das construcións gramaticais. Deben evitarse tanto os trazos propios da oralidade (coloquialismos) e dos textos espontáneos e non planificados, como os que amosan un estilo requintado e afectado, así como as palabras comodín. Bo manexo dos recursos cohesivos, tanto gramaticais como léxicos, é dicir, evitar as repeticións mediante o emprego dos procedementos de cohesión (gramaticais e léxico-semánticos).

Marcar e penalizar: **coloquialismos, palabras comodín, repeticións...**

Tamén se penalizarán cuestións de presentación e formato, como non subliñar os títulos das obras.

3. Corrección lingüística. 0,75 puntos. Débense aplicar os mesmos criterios que na valoración lingüística xeral.

Observación: No caso de textos cunha extensión manifestamente menor á solicitada, ao punto de dificultar a súa avaliación de acordo cos criterios expostos, esta circunstancia dará lugar a unha diminución proporcionada da valoración global da pregunta. Non se considerarán os textos (ou partes deles) que carezan da necesaria pertinencia con relación ao tema proposto.

Pregunta 3. Lingua e gramática.

3.1. (1 punto). Cada palabra mal identificada, resta 0,10. Polo tanto, 10 palabras mal implican unha puntuación de 0 neste apartado.

Dezanove: Determinante numeral (é necesario indicar determinante) / anos: substantivo / despois: adverbio / teño: verbo / a: artigo (determinado) / sensación: substantivo / de: preposición / que: conxunción / a: artigo (determinado) / memoria: substantivo / da: contracción de preposición + artigo (se non indican as palabras que conforman a contracción, descóntase por cada unha delas) / catástrofe: substantivo / foi: verbo / borrada: participio (“foi borrada” tamén se pode identificar como perífrase ou forma verbal en voz pasiva).

3.2. (1 punto) 0,25 cada función ben identificada.

- tres anos: complemento ou obxecto directo.
- ver fôra: suxeito.

- hai un par de semanas: complemento circunstancial de tempo (se só indica CC = 0,1).
- proba diso: atributo (tamén é válido suxeito).

3.3. (0,5 puntos). 0,1 cada palabra correcta.

Exs.: Fonema vocálico tónico medio-aberto: dezanove / fóra / tamén.

Fonema vocálico tónico medio-pechado: aparecer / fondo.

En caso de dúbida, consultamos o *Dicionario de pronuncia da lingua galega* (<https://ilg.usc.es/pronuncia/>).

Pregunta 4. Lingua e sociedade (2,5 puntos).

4.1.

O texto denuncia a ausencia do galego de ámbitos de prestixio como as tecnoloxías dixitais, o que tamén se pode estender a outros medios de comunicación, como a prensa ou a televisión. Isto indica que a lingua galega non está normalizada, xa que non se encontra presente en todos os ámbitos sociais. Ademais, ten repercusión na transmisión interxeracional do galego, pois, como lle ocorre á protagonista da anécdota, Moraima, aínda que recibe a lingua galega por parte da súa familia, algúns dos outros axentes de transmisión ofrecen só ou maioritariamente input lingüístico en castelán ou inglés. Esta situación pode provocar que nenos e nenas de familias galegofalantes, ao ir medrando e incorporándose á sociedade, vaian abandonando a súa lingua inicial.

As medidas de normalización destinadas a intentar superar esta situación relaciónanse co aumento da súa presenza nos ámbitos de maior prestixio para a infancia e a xuventude. Temos recentemente exemplos co fenómeno das Tanxugueiras ou a demanda da Mesa pola Normalización Lingüística dunha canle temática infantil da Televisión de Galicia. Ademais, con respecto ao ámbito escolar, sería necesario contemplar a aplicación de programas de inmersión lingüística na Educación Infantil (0-6 anos), sobre todo nos ámbitos urbanos, tal como, de feito, recolle o Plan Xeral de Normalización da Lingua Galega, aprobado por unanimidade do Parlamento de Galicia en 2004.

4.2.

Castelao pertence ao Grupo Nós e é, xunto con Vicente Risco e Otero Pedrayo, un dos creadores da narrativa moderna en lingua galega. Cronoloxicamente situámoslos no primeiro terzo do século XX, período no que encontramos desde un punto de vista lingüístico un desexo de afastarse do castelán, polo que son moi habituais os hiperenxebrismos, como “concencia” (1ª liña), en lugar de “conciencia”, ou “cencia” (7ª liña), en lugar de “ciencia”; e os arcaísmos, como “tiduo” (1ª liña), en lugar de “título”, ou “door” (6ª liña), en lugar de “dolor” ou “dor”. De todos os xeitos, tamén se manteñen características máis propias do período anterior (Rexurdimento), como as vacilacións vocálicas propias da oralidade: “doume” (4ª liña), en lugar de “deume” ou “antre” (4ª liña), en lugar de “entre”; ou os castelanismos, como “decirme” (5ª liña), en lugar de “dicirme”.

O principal avance deste período con respecto á normalización lingüística radica na súa extensión de usos aos diferentes xéneros literarios e non literarios, grazas ao labor da Revista Nós (1920) e o Seminario de Estudos Galegos (1923). Ademais, tamén se comeza a empregar o galego en actos orais públicos, como mitins ou actos institucionais. O Estatuto de Autonomía, aprobado en 1936, contemplaba avances tan relevantes como a introdución do galego no ensino ou a obriga de coñecer o galego para os funcionarios destinados a Galicia. Non obstante, este progreso viuse truncado pola guerra civil e a posterior ditadura franquista e, de feito, o Estatuto non chegou a entrar en vigor.

PREGUNTA 5. Educación literaria:

Neira Vilas pertence á narrativa de posguerra, onde non encontramos unha xeración propiamente dita, debido á presión da ditadura, senón autorías individualizadas, cada unha con características específicas. No caso de Neira Vilas, destaca por converter o campesiñado en protagonista das súas obras, coa intención de denunciar as malas condicións de traballo e de vida no ámbito rural, é dicir, a explotación dos humildes, como vemos no texto na figura de Alfredo, un rapaz que se ve obrigado a abandonar a escola e a realizar un traballo duro e mal pagado. Canto ao seu estilo narrativo, fronte a outros autores desta época, como Blanco-Amor ou os integrantes da Nova Narrativa Galega, na maioría das súas obras non busca experimentar, senón que segue unha liña tradicional, co emprego do narrador en terceira persoa omnisciente. Vémolo moi claramente no texto, pois o narrador reproduce os pensamentos do protagonista (“Alfredo deuse en cavilar”), a través do uso do verbo “pensou”.

Outros dous escritores desta época son:

- Eduardo Blanco-Amor, cuxa obra *A Esmorga* destaca polo estilo narrativo experimental, así como pola escolla de protagonistas urbanos e marxinais.
- Ánxel Fole, con obras como *Á lus do candil* e *Terra brava*, nas que reproduce o estilo dos contos orais tradicionais.

Tamén poderían citar a Álvaro Cunqueiro ou incluso algún autor da Nova Narrativa Galega.

PREGUNTA 6. Educación literaria:

Este poema sitúase na época actual (S. XXI), na tendencia lírica que reivindica as desigualdades sociais, neste caso centrada na figura da muller. En concreto, denuncia a violencia de xénero, desde unha primeira persoa colectiva feminina, fronte a un *eles* opresor (“queren”, “matan”), que prohibe a muller ser suxeito, pois valora unicamente o seu aspecto exterior e provoca a súa submisión.

Desde o punto de vista da forma, fronte á tendencia culturalista doutros períodos, esta nova poesía está caracterizada pola presenza dunha linguaxe máis próxima e accesible. Con isto, conséguese unha mensaxe clara e directa, contundente nestes escasos seis versos, nos que a muller non aparece como suxeito, pola súa posición de oprimida, pero a súa forza late nos pronomes “nos”, de xeito que o autor consegue converter o poema nunha denuncia cara a ese suxeito opresor. Ademais, Daniel Asorey introduce un exemplo de linguaxe non binaria, a través do adxectivo “submises”, co que visibiliza esa loita contra as imposicións sociais dos estereotipos de xénero.

Outras voces poéticas representativas desta época poden ser Marta Dacosta, coa súa obra *Notas sobre a extinción*, ou Fran Alonso, con *Terraza*.

Outros exemplos: Carlos Negro, con *Penúltimas tendencias*, ou María do Cebreiro con obras como *O deserto*.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA

Ademais dos contidos de cada pregunta, tamén se terá en conta a corrección lingüística do exame, que se aplicará a todas as preguntas, **excepto a 2**. Polo tanto, sobre a cualificación global poderase descontar ata un **máximo de 2 puntos** por erros. Unha palabra escrita incorrectamente de forma reiterada só se contabilizará unha vez. Isto non é aplicable á incorrecta colocación dos pronomes, ao emprego de tempos compostos nin á acentuación diacrítica. Tipos de erros:

- **Moi graves:** Desconto **0'2 puntos cada un**. Solucións alleas ao estándar no **nivel morfolóxico e sintáctico**, por exemplo o uso de tempos compostos ou a incorrecta colocación dos clíticos. Tamén se considerarán faltas moi graves outro tipo de erros sintácticos, como por exemplo os anacolutos.
- **Graves:** Desconto **0'1 puntos cada un**. Solucións alleas ao estándar no **nivel léxico**, por exemplo o emprego de formas como *silla, *hasta ou *random... Tamén se considerará falta grave a incorrecta **acentuación diacrítica**.
- **Leves:** Desconto **0'05 puntos cada un**. Solucións **ortográficas** contrarias ao estándar vixente (b/v, h, *ourense), acentuación non diacrítica, contraccións, etc. Cada dous erros deste tipo descontan, polo tanto, unha décima (0,1).

IMPORTANTE: Na liña de “iluminar” ben os exames e co fin de facilitar o proceso de revisión, recoméndase marcar as faltas de ortografía localizadas de acordo coa seguinte convención:

- Faltas **leves:** subliñadas. Exs.: corazon, silla, hasta.

- Faltas **graves:** rodeadas cun círculo/óvalo. Exs.:

pe

- Faltas **moi graves:** inseridas nun rectángulo. Exs.:

He comido

Te botarei de menos